

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγικό σημείωμα	7
-------------------------------	---

ΜΕΡΟΣ Α	15
Ηλίας Ματσαγγούρας	

1ο Κεφαλαίο. 17

Σχολικός Εγγραμματισμός: Έννοια, Σπουδαιότητα και Προσεγγίσεις

• Αρχή Σοφίας Ονομάτων Επίσκεψις	19
• Η Γενεαλογία των Όρων	19
• Ορισμός του Εγγραμματισμού	20
• Σχολικός Εγγραμματισμός και Πολυώνυμοι Εγγραμματισμοί	23
• Σπουδαιότητα του Εγγραμματισμού	26
• Παιδαγωγική του Εγγραμματισμού	29
• Γραμματικοκεντρική Προσέγγιση της Παραδοσιακής Παιδαγωγικής	31
• Ολιστική και Διαδικαστική Προσέγγιση της Προοδευτικής Παιδαγωγικής	33
• Η Κειμενοκεντρική Προσέγγιση και οι Γλωσσολογικές Βάσεις και Αρχές της	10
• Η Φύση της Γλώσσας	44
• Η Διδακτική του Εγγραμματισμού	51
• Κριτική της Κειμενο-κεντρικής Προσέγγισης	58
• Η Διαμεσολαβητική Παιδαγωγική της Κειμενοκεντρικής Προσέγγισης	59
• Από τον Κειμενοκεντρικό Εγγραμματισμό στους Πολυ-εγγραμματισμούς	65

2ο Κεφάλαιο 69

Τα Κείμενα ως Αντικείμενο Ανάλυσης και Διδασκαλίας: Περιεχόμενο, Δομή, Ύφος, Σκοπός και Λειτουργία

• Γένη και Είδη Λόγου, Είδη και Τόποι Κειμένου	71
• Γένη Λόγου	76
• Είδη Λόγου	78
• Κειμενικά Είδη	84
• « Κειμενικοί Τύποι	87
• Πολυταξινόμια Διδακτικής Χρήσης	89
• Κειμενοκεντρική Προσέγγιση	92

- Ταξινόμια Πραγματολογικών Κειμενικών Ειδών 93
- Ανάλυση Επιπέδου Τύπου Κειμενικών Τύπων 98

3ο Κεφάλαιο 111

Λειτουργικός Εγγραμματισμός στη Γλώσσα: Κατανόηση και Παραγωγή του Γραπτού Λόγου

- Λειτουργικός Αναλφαβητισμός και Εγγραμματισμός στη Χώρας μας 113
 - Λειτουργικός Αναλφαβητισμός 113
 - Οι Εκθέσεις PISA, PIRLS και UNICEF 114
 - Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (ΔΕΠΠΣ) 116
 - Τα Κειμενικά Είδη στα Νέα Σχολικά Εγχειρίδια 117
- Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών στο Σχολικό Εγγραμματισμό 118
 - Κειμενογλωσσολογική και Γνωσιακή Διάσταση του Σχολικού Εγγραμματισμού 118
 - Επιμόρφωση στην Κειμενογλωσσολογική και στη Γνωσιακή Διάσταση . 121
- Ο Λειτουργικός Εγγραμματισμός στη Διδακτική Πράξη 125
 - Σκοπός του Λειτουργικού Εγγραμματισμού η Κατανόηση του Κειμένου 125
 - Επίπεδα Κατανόησης 128
- Διδακτικό Μοντέλο Λειτουργικού Εγγραμματισμού για το Γλωσσικό Μάθημα 130
 - Κατανόηση Γραπτού Λόγου 130
 - Παραγωγή Γραπτού Λόγου 131

4ο Κεφάλαιο 153

Κριτικός Εγγραμματισμός στη Λογοτεχνία: Πίσω από τις Λέξεις, Πέρα από τις Ιδέες

- Μορφές και Καταβολές του Κριτικού Εγγραμματισμού 155
 - Ατομοκεντρική και Κοινωνιοκεντρική Μορφή 155
 - Θεωρητικές Καταβολές 157
- Κατασκευή Πραγματικότητας και Τοποθέτησή του Αναγνώστη 65
 - Αναπαραστατική και Διαπροσωπική Λειτουργία Κειμένου 166
 - Διαδικασίες και Τεχνικές Αποδόμησης Κειμένου 167
- Διδακτικό Μοντέλο του Κριτικού Εγγραμματισμού 177
- Σχέδια Εργασίας Κριτικού Εγγραμματισμού 186
- Κριτική Ανάλυση των Διαφημίσεων και Ειδήσεων 187
 - Κριτική Ανάλυση Ειδήσεων 189
 - Κριτική Ανάλυση Διαφημίσεων 193

5ο Κεφάλαια	193
Ο Σχολικός Εγγραμματισμός στην Επιστήμη: Γνωστική, Κειμενογλωσσική και Κριτική Διάσταση	
• Επιστημονικός Εγγραμματισμός	195
• Η Γνωστική Διάσταση του Επιστημονικού Εγγραμματισμού	203
• Εννοιολογική Γνώση	206
• Δηλωτική και Διαδικαστική Γνώση	216
• Τρόποι Διδασκαλίας και Επίπεδα Κατανόησης	220
• Κειμενογλωσσική Διάσταση του Επιστημονικού Εγγραμματισμού	223
• Τα Κοινά Στοιχεία του Επιστημονικού Λόγου	223
• Οι Κειμενογλωσσικές Διαφοροποιήσεις των Επιστημονικών Κλάδων	234
• Η Στοχαστικο-κριτική Διάσταση του Επιστημονικού Εγγραμματισμού	240
• Διδακτικό Μοντέλο Επιστημονικού Εγγραμματισμού	242
• Κατανόηση Επιστημονικών Κειμένων	242
• Παραγωγή Επιστημονικών Κειμένων	244
• ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	246
1 ^ο Κείμενο Σχολικού Εγχειριδίου: «Η Στέππα»	246
Διασκευή 1 ^{οο} Σχολικού Κειμένου: «Η Στέππα».	246
Κείμενο Συγκριτικής Αντιπαράθεσης Δύο Εννοιών: «Στέππα και Σαβόνα»	247
2 ^ο Κείμενο Σχολικού Εγχειριδίου: «Πίνδος και Ροδόπη»	248
Διασκευή 2 ^{οο} Σχολικού Κειμένου: «Πίνδος και Ροδόπη».	249
• Βιβλιογραφία	251
 ΜΕΡΟΣ Β	 271
6ο Κεφάλαια	273
Paul Wagstaff	
Η Εθνική Στρατηγική για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	
• Ιστορικό Πλαίσια	275
• Η Εθνική Στρατηγική Εγγραμματισμού	278
 7ο Κεφάλαια	 299
Roger Beard	
Η Εθνική Στρατηγική Εγγραμματισμού στην Αγγλία	
• Εισαγωγή	301
• Οι Καταβολές της Εθνικής Στρατηγικής Εγγραμματισμού	302
• Συμπεράσματα	329
• Βιβλιογραφία	330

8ο Κεφάλαιο	333
Δημήτρης Ματθαίου	
Στρατηγικός Σχεδιασμός για να «Μάθουν Γράμματα» τα Παιδιά στην Κοινωνία της Γνώσης	
• Οι Κοινωνικές Ορίζουσες του Σχολικού Εγγραμματισμού	336
• Στρατηγικός Σχεδιασμός και Σχολικός Εγγραμματισμός	337
• Στρατηγικές Εγγραμματισμού κατά το 19 ^ο και 20 ^ο Αιώνα	340
• Στρατηγικές Σχολικού Εγγραμματισμού στη Κοινωνία της Γνώσης	343
• Επίμετρο	347
• Βιβλιογραφία	348
ΜΕΡΟΣ Γ	351
9ο Κεφάλαιο	353
Αννα Ιορδανίδου	
Κειμενοκεντρικές Προσεγγίσεις του Σχολικού Εγγραμματισμού: Κείμενο, Συμφραζόμενα, Γραμματική	
• Εισαγωγή	355
• Κειμενοκεντρική Προσέγγιση και Εγγραμματισμός	356
Είδη Λόγου - Είδη Κειμένου	358
Κείμενο και Γραμματική	360
• Επίλογος	
10ο Κεφάλαιο	375
Άντα Κατσίκη- Γκίβαλου και Τζίνα Καλογήρου	
Σχολικός Εγγραμματισμός: Η Πρόκληση της Λογοτεχνίας	
• Λογοτεχνία και Εγγραμματισμός (Άντα Κατσίκη-Γκίβαλου)	377
• Από τον Εγγραμματισμό στη Λογοτεχνική Ανάγνωση (Τζίνα Καλογήρου)	383
11ο Κεφάλαιο	393
Μαρία Ρεπούση	
Ιστορικός Εγγραμματισμός: Σχολικά Εγχειρίδια Ιστορίας	
• Τα Σχολικά Εγχειρίδια	395
• Εγγραμματισμός και Ιστορικός Εγγραμματισμός	397
• Η Έννοια του Ιστορικού Εγγραμματισμού	401
• Ο Σχολικός Ιστορικός Εγγραμματισμός	403
• Το Σχολικό Εγχειρίδιο Ιστορίας ως Εργαλείο Ιστορικού Εγγραμματισμού	407
• Βιβλιογραφία	419

12ο Κεφάλαιο	421
Αλεξάνδρα Χ. Κουλουμπαρίτση	
Πολυεγγραμματισμοί στη «Μελέτη του Περιβάλλοντος».	
• Εισαγωγή.	423
• Σύντομη Ιστορική Αναδρομή	425
• Η Μελέτη του Περιβάλλοντος Σήμερα	428
• Επίλογος	459
13ο Κεφάλαιο	467
Σταυρούλα Τσιπλάκου	
Γλωσσική Ποικιλία και Κριτικός Εγγραμματισμός:	
Συσχετισμοί και Παιδαγωγικές Προεκτάσεις	
• Περιληψη- Εισαγωγικά	469
• Κοινωνική Διγλωσσία στην Κύπρο	471
• Γλωσσική Ποικιλία και Εγγραμματισμοί	480
• Γλωσσική Ποικιλία και Εφαρμογές Εγγραμματισμού	484
• Η Γλωσσική Ποικιλία στις Κυπριακές Σχολικές τάξεις	490
• Συζήτηση- Συμπεράσματα	505
ΜΕΡΟΣ Δ	512
14ο Κεφάλαιο	515
Χαρά Δαφέρμου	
• Η Προώθηση του Γραμματισμού των Μικρών Παιδιών	
15ο Κεφάλαιο	521
Ελένη Καραντζόλα, Καλλιόπη Κύρδη, Τατιάνα Σπανέλλη,	
Θεοδώρα Τσιαγκάνη	
• Γράμματα-Λέξεις Ιστορίες	
16ο Κεφάλαιο	535
Ευάγγελος Ιντζίδης, Αθανάσιος Παπαδόπουλος,	
Αρης Σιούτης, Κατερίνα Τικτοπούλου	
• Η Γλωσσική Αγωγή στη Γ' τάξη του Δημοτικού Σχολείου	
1.7ο Κεφάλαιο	541
Άννα Ιορδανίδου - Γιάννης Δρυς	
• Εργαστήριο Γλωσσικού Μαθήματος για τις Ε και Στ Τάξεις Δημοτικού	

18ο Κεφάλαιο	545
Δημήτρης Πολίτης - Γιάννης Σ. Παπαδάτος	
* Ο Εγγραμματισμός στη σχολική πράξη	545
19ο Κεφάλαιο	555
Αικατερίνη Σακκά - Διονυσία Καρούσου	
• Εφαρμογή Κριτικού Εγγραμματισμού	
20ο Κεφάλαιο	563
Μαρία Δημοπούλου - Αναστάσιος Ζόμπολας	
• Πολυεγγραμματισμότητα Μελέτη Περιβάλλοντος Β' Δημοτικού	
21ο Κεφάλαιο	575
Λ Γεώργιος Κ. Μαντας - Μαρία Θ. Παλαμαρά και Δ'	
• Πολυεγγραμματισμοί στη Μελέτη Περιβάλλοντος τάξεων	
22ο Κεφάλαιο	583
Τσιβάς Αρμόδιος	
• Τα Εγχειρίδια Ιστορίας ως Εργαλεία Ιστορικού Εγγραμματισμού	
23ο Κεφάλαιο	595
Σταμάτης Ν. Βούλγαρης	
* Μαθηματικός Εγγραμματισμός και Πολυεγγραμματισμοί	

Εργαστήρια ψηφιακού δίσκου

ΝΙΚΗ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ και ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Προτεινόμενη Προσέγγιση για το Μάθημα της Γλώσσας της Ε' Δημοτικού

ΘΕΑΝΩ ΟΡΡΟΥ-ΙΑΚΩΒΙΔΟΥ, ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ

και **ΓΙΩΡΓΟΣ ΤΟΟΥΛΟΣ**

Θεωρητικές Αρχές και Πρακτικές Εφαρμογές Εγγραμματισμού στο Μάθημα της Γλώσσας της Στ' Δημοτικού.